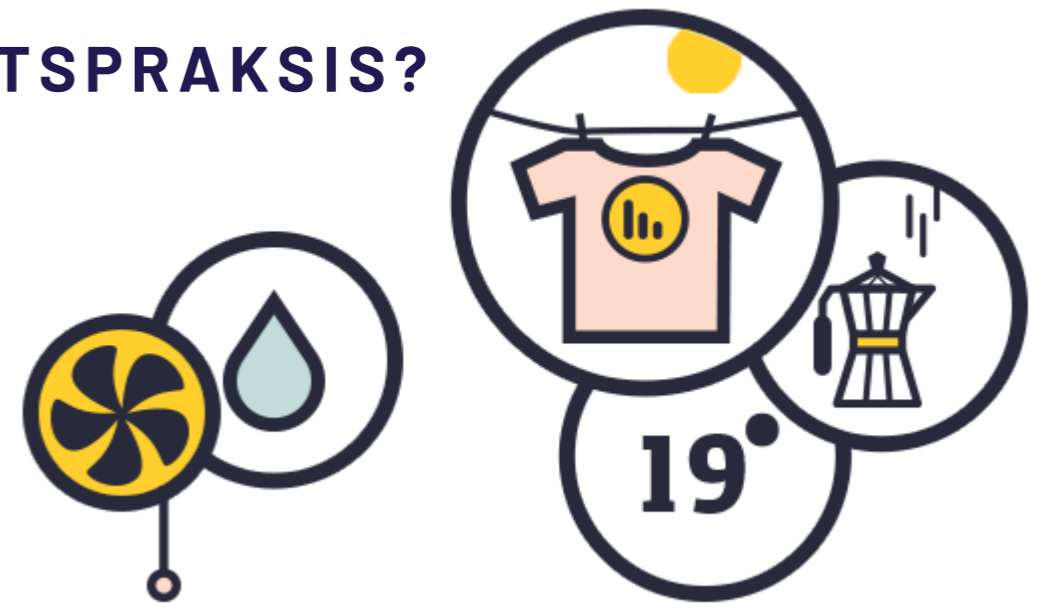

EFTER EN VINTER MED LAVE TEMPERATURER HAR VI SÅ FÅET FLERE SKIMMELSAGER?

- OG HVAD HAR DET BETYDET FOR DRIFTSPRAKSIS?

PROGRAM

Del 1

- **Oplæg: Energikrise og skimmelsvampevækst**
- **Jeres erfaringer fra sidste fyringssæson:** giver lavere temperaturer flere problemer med skimmelsvampevækst?
 - For hvem? I hvilke typer bygninger? Gode erfaringer med at forebygge?

----- PAUSE -----

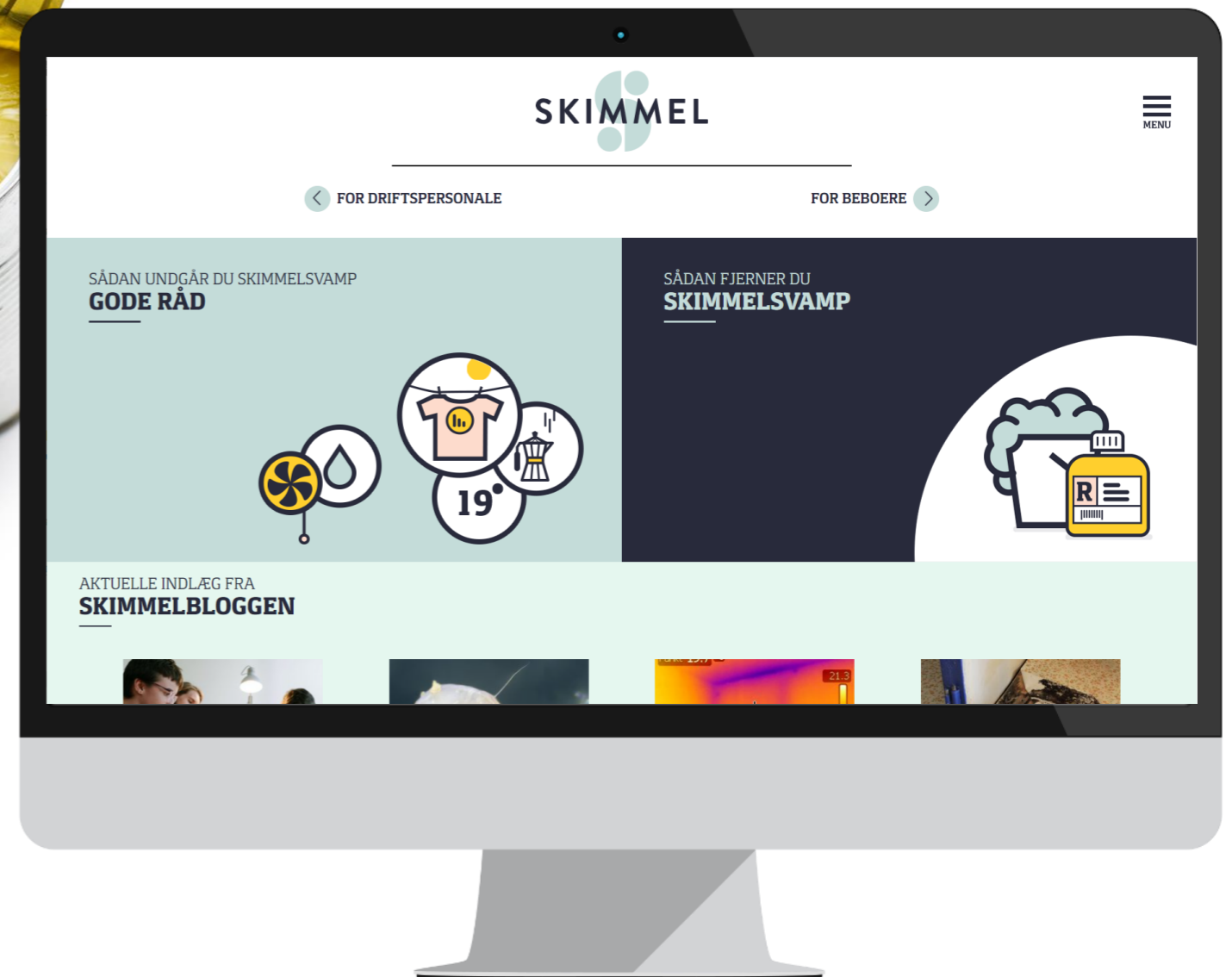
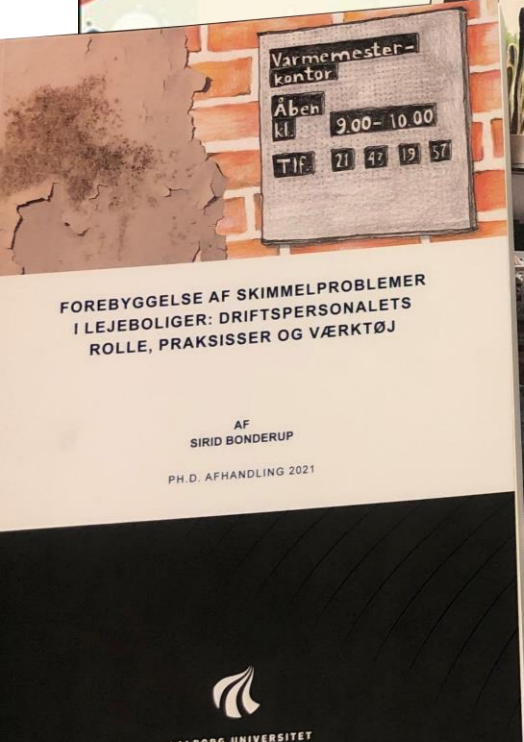
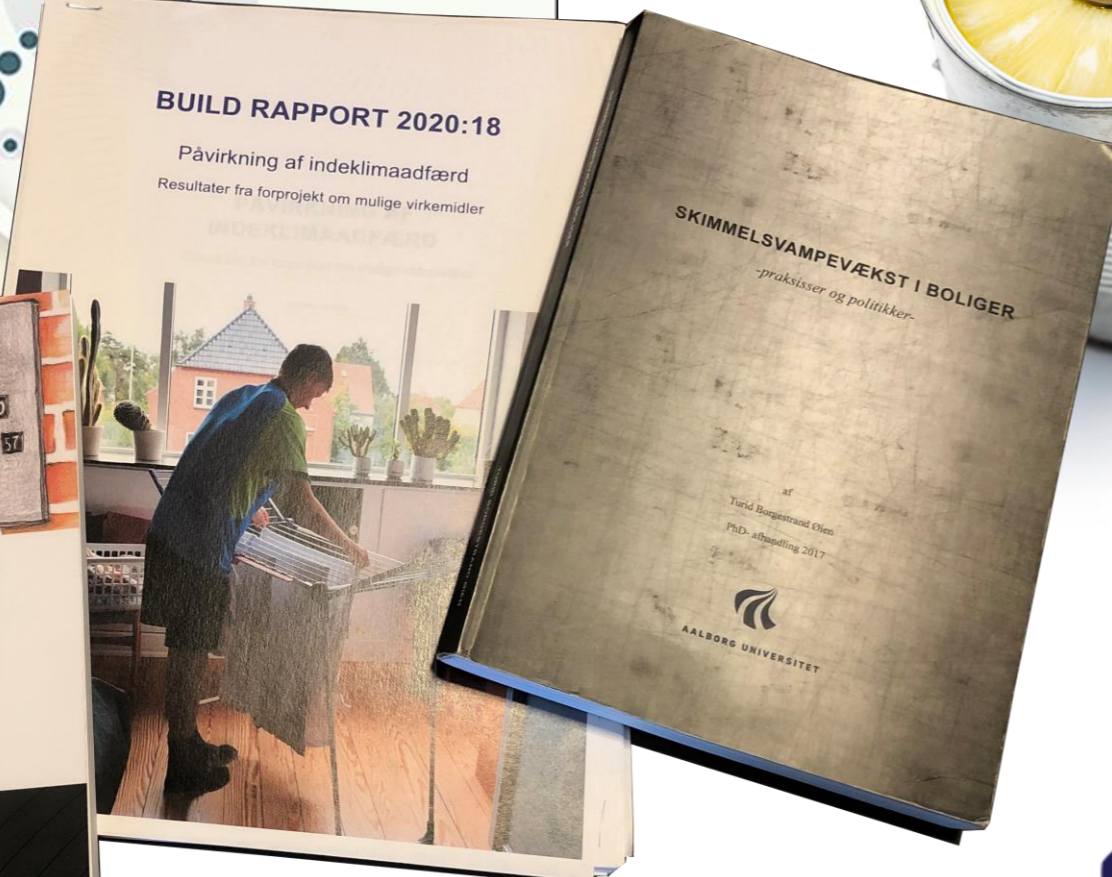
Del 2

- **Intro til projekt *Værktøj til forebyggelse af skimmelp problemer***
- **WORKSHOP: Hvad er vigtigst i forebyggelsen af skimmelsvamp i almene boliger?**
 - Årligt sundhedseftersyn/servicebesøg – bruges det og kan det betale sig?
 - Særlige udfordringer med skimmelsvampevækst hos udsatte beboere?
 - Loggere som skimmelforebyggelse – hvordan bruges de?

SKIMMEL.DK – BUILDS forskning, formidling og rådgivning om skimmelsvampevækst

Sirid Bonderup, ph.d. – sbon@build.aau.dk

SKIMMEL.DK – BUILDS forskning, formidling og rådgivning om skimmelsvampesvækst

SBI-ANVISNING 274

Skimmelsvampe i bygninger – undersøgelse og vurdering

1. udgave 2020

Ny anvisning på vej:
Sbi-Anvisning XXX
Skimmelsvampe i bygninger
- renovering
Udgivelse slut 2023

BUILD RAPPORT 2020:18

Påvirkning af indeklimaadfærd
Resultater fra forprojekt om mulige virkemidler

SKIMMELSVAMPEVÆKST I BOLIGER

-praksisser og politikker-

af
Turid Borgstrøm Olsen
Ph.D.-afhandling 2017

AALBORG UNIVERSITET

FOREBYGGELSE AF SKIMMELPROBLEMER
I LEJEBOLIGER: DRIFTPERSONALET'S
ROLLE, PRAKSISER OG VÆRKTØJ

AF

SIRID BONDERUP

PH.D. AFHANDLING 2021

AALBORG UNIVERSITET

SKIMMEL

KONTAKT

Har du spørgsmål om skimmelsvamp, er du velkommen til at kontakte os:

Email: info@skimmel.dk

Telefon: 9940 2222

Telefonen er åben mandag og onsdag 10-12

BUILD
AALBORG UNIVERSITET

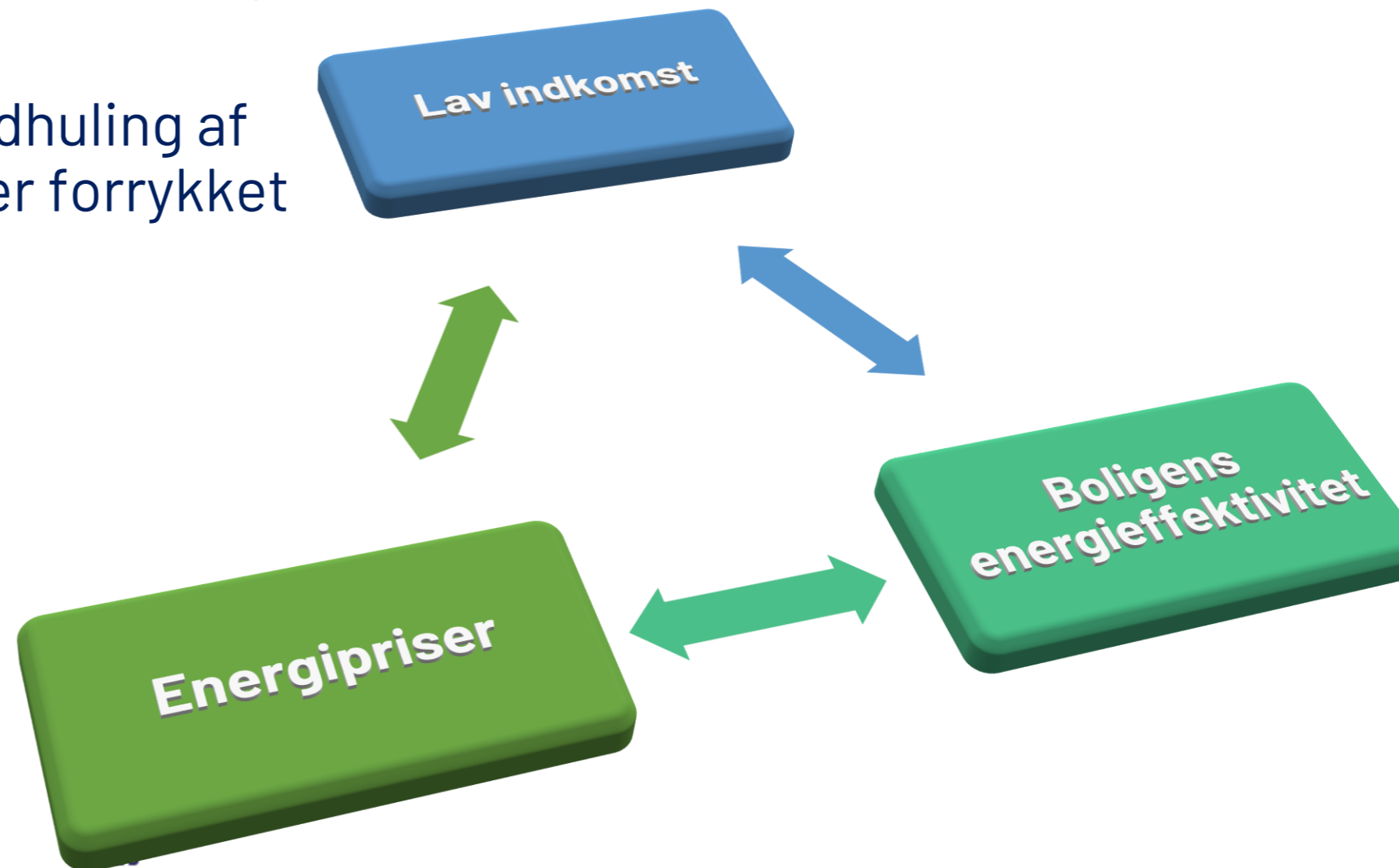
ENERGIKRISE OG SKIMMELSVAMPEVÆKST

- Energifattigdom og coping-strategier
- Frygt for skimmelsvampeproblemer
- Faktiske temperaturer
- Erfaringer og tiltag

ENERGIFATTIGDOM – ER DET KOMMET TIL DANMARK?

- Energifattigdom er når en husholdning **bruger en uforholdsmæssig stor del af deres indkomst på energi**, og/eller **går på kompromis med helbred og komfort for at spare energi**
- Danske almene boliger har en relativt høj energieffektivitet i forhold til socialt boligbyggeri i resten af Europa
- Har kombinationen af inflationens udhuling af indkomst og de stigende energipriser forrykket balancen i de almene boliger?

COPING-STRATEGIER NÅR VARMEN BLIVER DYR

- Gode, dårlige og decideret farlige
- "Opvarm kroppen, ikke boligen"
- Påvirker fysisk og psykisk helbred

SENESTE NYT | 9. SEP 2022

Boligorganisation frygter skimmelsvamp: Sluk ikke varmen helt

LÆS OP ORDBOG TEKST

AF Maja Lærke Maach

Energipriserne er tårnhøje, og vi skal spare på energien og bliver opfordret til at slukke mere for strømmen og skrue ned for varmen.

I går besluttede regeringen, at temperaturen i offentlige bygninger skal sænkes til 19 grader.

Men det er en god idé at holde lidt liv i radiatoren for at få et godt indeklima, lyder opfordringen fra Danmarks Almene Boliger, BL, der er interesse- og brancheorganisation for cirka 500 almene boligorganisationer med tilsammen næsten en million lejere.

Det er vigtigt med en konstant temperatur for at undgå skimmelsvamp, siger BL ifølge Fagbladet 3F.

- Vi er meget opmærksomme på, at det ikke skal give bedre vækstbetingelser for skimmelsvamp, at folk på grund af energikrisen skruer lidt ned for varmen, siger Solveig Råberg Tingey, viceadministrerende direktør i BL.

FACEBOOK TWITTER KOPIER LINK

Fra: www.dr.dk/nyheder/seneste/boligorganisation-frygter-skimmelsvamp-sluk-ikke-varmen-helt

Fra: www.kabnyt.dk/stor-forskel-paa-varmeregningerne-i-kab-faellesskabet/

SJÆLLAND

Boligselskab oplever eksplosion i sager om skimmelsvamp i kolde boliger

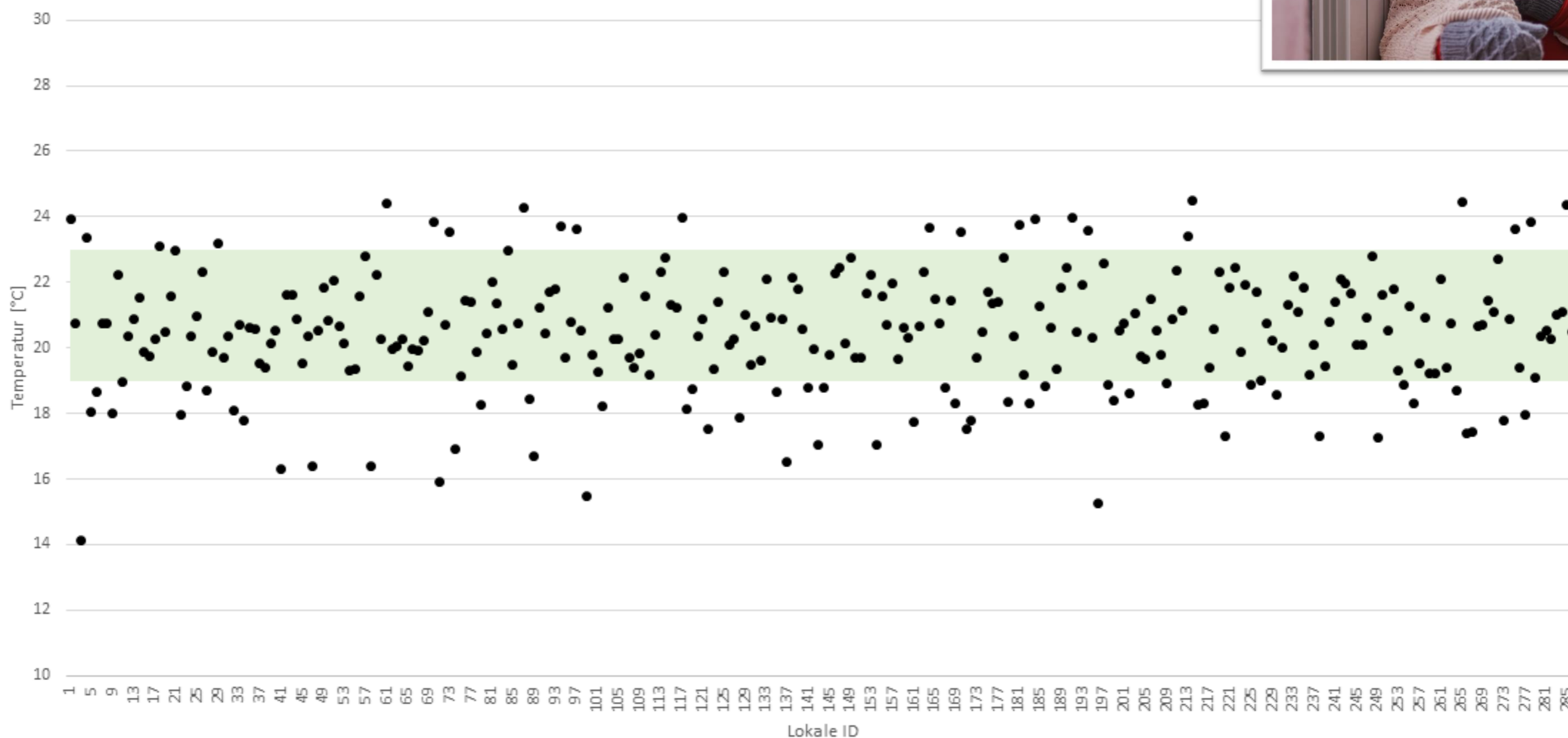
Fra: www.dr.dk/nyheder/regionale/sjaelland/boligselskab-oplever-eksplosion-i-sager-om-skimmelsvamp-i-kolde-boliger

BUILD
AALBORG UNIVERSITET

FAKTISKE TEMPERATURER I ALMENE BOLIGER

- baseret på målinger i perioden nov '22-apr '23 (gennemsnit over min 14 dage) i ca. 300 boliger med skimmelpreblemer.
Venligst udlånt af CLIMAID

CLIMAID

■ 19 - 23°C ● Temperatur, gns

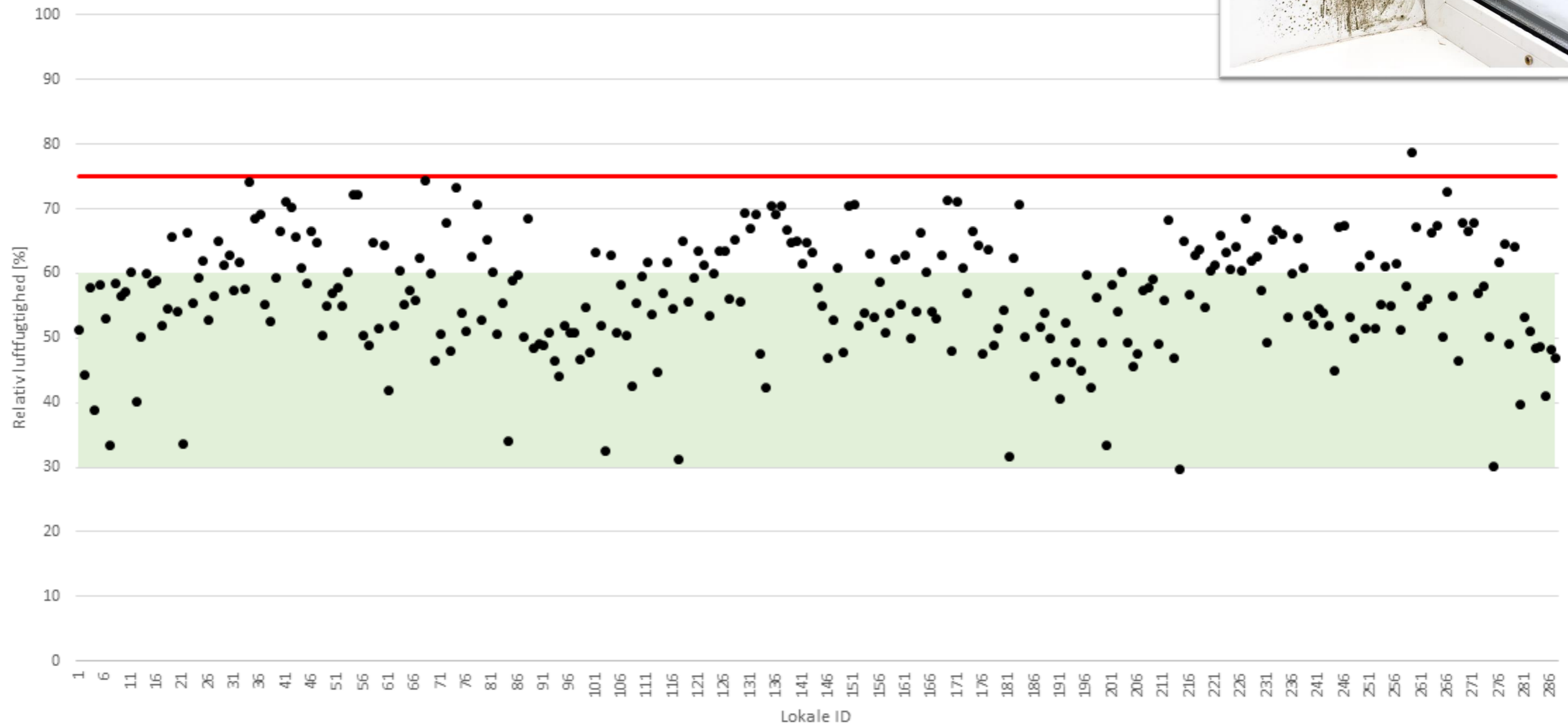
BELFOR

BUILD
AALBORG UNIVERSITET

FAKTISK RF I DE SAMME ALMENE BOLIGER

- baseret på målinger i perioden nov '22-apr '23 (gennemsnit over min 14 dage) i ca. 300 boliger med skimmelproblemer.
Venligst udlånt af CLIMAID

CLIMAID

■ RH 30-60% ● RH, gns — RH 75%

BELFOR

BUILD
AALBORG UNIVERSITET

SKIMMELSVAMPEVÆKST

- **Behov for nye værktøj eller retningslinjer**
- **Kan skimmelproblemer undgås når der er energikrise?**
- **I Sverige har energikrisen ikke givet mere skimmel i socialt boligbyggeri – der er forbrug inkluderet i huslejen**

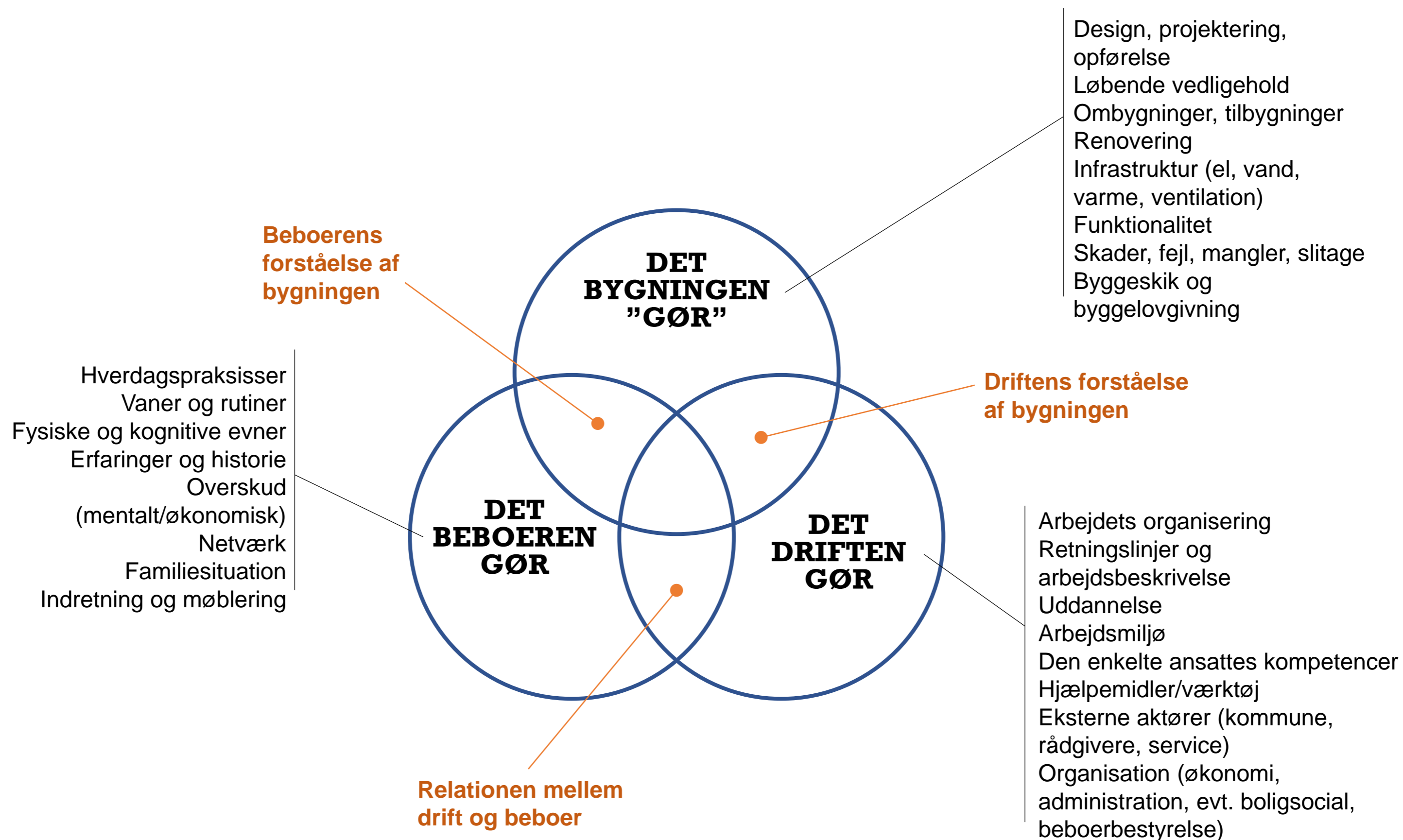

JERES ERFARINGER DENNE VINTER

- Flere skimmelsager?
- Værre skimmelsager?
- Informationskampagner eller øget dialog med beboere?
- Andre udfordringer pga. energikrisen?

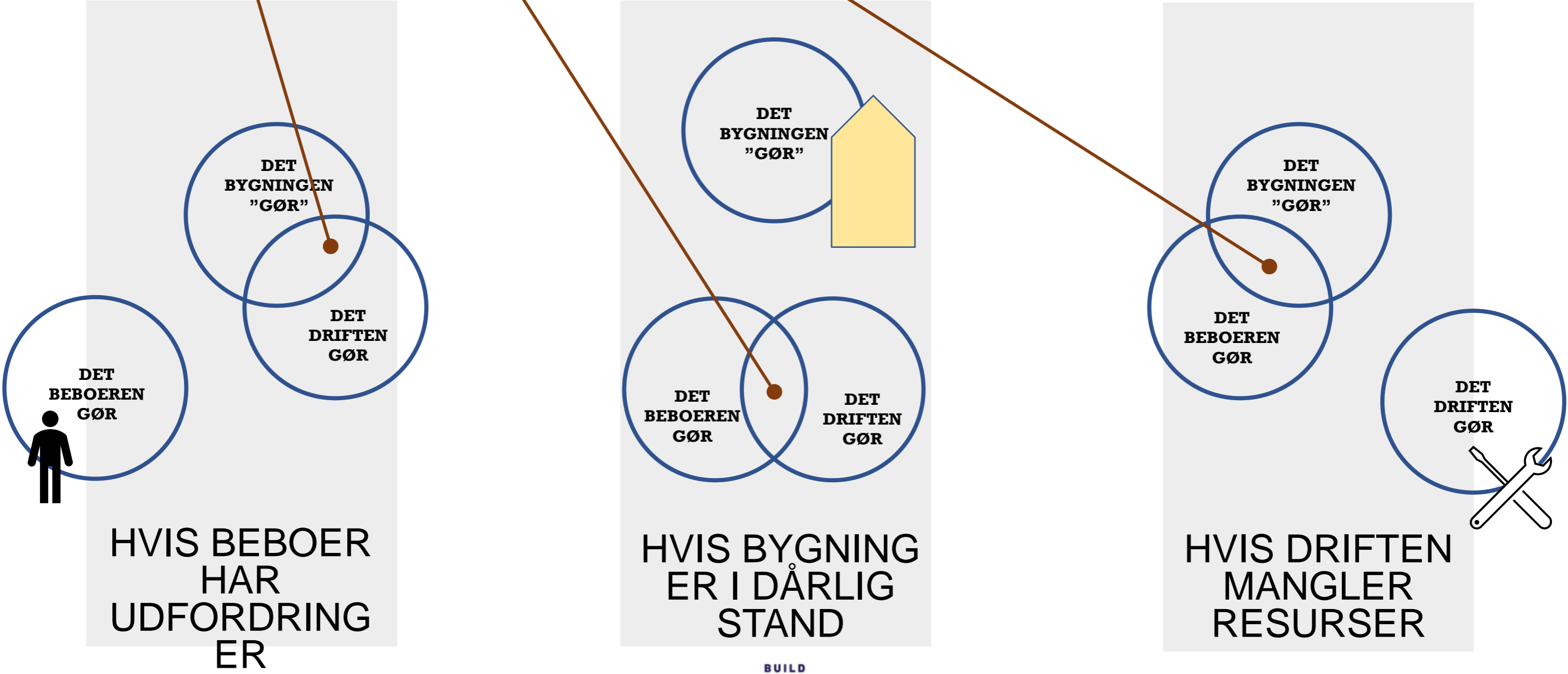

VÆRKTØJ TIL FOREBYGGELSE AF SKIMMELPROBLEMER

HVORNÅR OPSTÅR DER SKIMMELPROBLEMER?

**STØRRE INDSATS PÅKRÆVET
STØRRE BEHOV FOR
SAMARBEJDE**

HVORDAN PRAKTISERES SKIMMELHÅNDTERING OG -FOREBYGGELSE?

SKIMMELHÅNDTERING

- Skimmelsager starter typisk med beboerhenvendelse
- Nogle har fast procedure, evt. med ekstern involvering, andre tager det ad hoc
- Stor brug af eksterne rådgivere, både for ekspertise og for uvildighed og dokumentation
- Særlige udfordringer hos sårbare beboere – især ift. samarbejde med kommuner

SKIMMELFOREBYGGELSE

- Bygningsrettede indsatser
- Påvirkning af beboeradfærd med information og dialog
- "Skimmel kan ikke forebygges"
- Beredskab og relevans
- **Sundhedseftersyn og servicebesøg**
 - Systematisering af forebyggelse
 - Både rettet mod bygning og beboer
 - Cost/benefit

RUNDSPØRGE: HVIS I IKKE SKULLE TÆNKE ØKONOMI, HVAD VILLE I SÅ GØRE FOR AT FOREBYGGE SKIMMELPROBLEMER?

- **BYGNINGSFORBEDRING**
 - EFTERISOLERING, AVANCERET VENTILATION MM.
- **OVERVÅGNING OG LOGGERE**
 - MULIGHED FOR AT SÆTTE ALARMER
- **MERE TID TIL DIALOG OG VEJLEDNING AF BEBOERE**

WORKSHOP:

- ➔ **ÅRLIGT SUNDHEDSEFTERSYN/SERVICEBESØG**
- BRUGES DET OG KAN DET BETALE SIG?
- ➔ **UDSATTE BEBOERE OG KOMMUNALT SAMARBEJDE**
- SÆRLIGE UDFORDRINGER MED SKIMMEL?
- ➔ **LOGGERE SOM SKIMMELFOREBYGGELSE**
- HVORDAN BRUGES DE?

ÅRLIGT SUNDHEDSEFTERSYN/SERVICEBESØG

BL udgav i 2007:

“ **Sundhedseftersyn** - som metode til blandt andet forebyggelse af skimmelsvamp”

Vi er interesseret i at høre om i bruger eller har brugt sundhedseftersyn, enten i BL's form eller tilpasset jeres organisation.

- **Kommer i systematisk ind i alle lejemål med jævne mellemrum?**
 - Årligt, hvert 2. år, i forbindelse med andre arbejder?
 - Registrerer i både bygnings- og beboerrelaterede problemer?
- **Hvis ikke, har i så tidligere lavet sundhedseftersyn eller overvejet det?**
 - Hvad fik jer til at stoppe/ikke at starte?

UDSATTE BEBOERE OG KOMMUNALT SAMARBEJDE

Når vi har snakket med driftspersonale om, hvor der ofte er skimmelproblemer, og hvor de kan være svære at løse, har flere påpeget at udsatte beboere og psykisk sårbare præsenterer særlige udfordringer.

Det påpeges også at samarbejdet med det offentlige (bostøtte, psykiatri, socialpsykiatri mm.) er svært at etablere og at driftspersonalets boligsociale arbejde ikke ses og samtænkes med fx kommunale indsatser.

- **Hvordan oplever i det at samarbejde med kommune og region når det drejer sig om udsatte beboere i sundhedsfarlige boliger?**
 - Går samarbejdet begge veje?
 - Mangler kommunerne viden om fx skimmelsvamp samt hvornår og hvordan driften kan eller bør involveres?

LOGGERE SOM SKIMMELFOREBYGGELSE

Et særligt populært værktøj, der nævnes når vi spørger til forebyggelse af skimmelp problemer er brug af indeklimaloggere. Især to fordele ved at bruge loggere nævnes: at kunne **bevise uhensigtsmæssig beboeradfærd** og at kunne tage en bedre **dialog med beboerne om indeklima**.

- **Hvordan bruger i indeklimaloggere?**

- I hvilke situationer?
- Hvad kan resultater fra indeklimalogning vise? Og hvad kan de ikke vise?

- **Føler i jer godt rustet til at bruge loggere?**

- Ift. at tolke resultater og identificere løsninger
- Ift. at gå i dialog med beboere på en måde der medfører adfærdsændring

